

Vergaderjaar 1989–1990

21 558

Wijziging van de Wet op het basisonderwijs en van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs met betrekking tot voorrangsbenoemingen

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Algemeen

Dit wetsvoorstel beoogt wijziging te brengen in de rangorde van voorrangsbenoemingen. Voorts wordt in het kader van de beperking van de beleidslasten van het departement de individuele ontheffingsmogelijkheid met betrekking tot de benoemingsvoorschriften deels vervangen door de mogelijkheid om door middel van een ministeriële regeling in ontheffing te voorzien. In verband met het voorgaande zijn de volgende wijzigingen aangebracht in artikel 105 van de Wet op het Basisonderwijs (WBO; Stb. 1986, 256) en het corresponderende artikel 102 van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs (ISOVSO; Stb. 1987, 614).

Eerste en tweede lid

In het nieuwe eerste lid, onderdeel a, van artikel 105 WBO en artikel 102 ISOVSO is de voorrangsbenoeming aan scholen van het bevoegd gezag geregeld van personeel dat gebruik maakt van de regeling voor taakvermindering. Door middel van dit onderdeel wordt bereikt, dat behalve aan personeel dat is verbonden aan de school waar de vacature ontstaat, tevens voorrang moet worden verleend aan personeel dat gebruik maakt van de taakverminderingregeling en aan een andere school van het bevoegd gezag een gelijksoortige functie vervult. De voorrangsbenoeming beperkt zich tot een aantal uren dat betrokkene gebruik maakt van de regeling voor taakvermindering en geldt voor wat het (voortgezet) speciaal onderwijs betreft slechts voor zover er sprake is van een gelijksoortige school. Het opvullen van vacatures met personeel met een gelijksoortige functie dat gebruik maakt van de taakverminderingregeling, gaat voor de in onderdeel b opgenomen, reeds bestaande voorrangsbenoeming van degenen die recht hebben op wachtgeld of een andere ontslaguitkering. Op deze wijze wordt bereikt dat personeel dat op termijn met deeltijdontslag wordt bedreigd zo spoedig mogelijk in een reguliere formatieplaats wordt benoemd en zo kort mogelijk van de taakverminderingregeling gebruik maakt. In onderdeel b is de verplichte rangorde tussen de gerechtigde met betrekking tot wachtgeld en de ontslaguitkeringsgerechtigde, die het bevoegd gezag op grond van de huidige regeling in acht moet nemen, vervallen. Daarmee wordt de

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vierde lid jo derde lid onder b, van de Wet op de Raad van State.

beleidsvrijheid van de bevoegde gezagsorganen vergroot. Op deze wijze is een betere afstemming mogelijk tussen de omvang van de vacature en het aantal beschikbare uren van de rechthebbende met betrekking tot het wachtgeld of de ontslaguitkering, waardoor versnippering van vacatures kan worden voorkomen. Onderdeel a van het tweede lid komt overeen met onderdeel b van het huidige eerste lid met dien verstande dat een personeelslid dat in de loop van het schooljaar 65 jaar wordt tot het eind van dat schooljaar in dienst mag blijven, zonder dat de vergoeding wordt verminderd, in plaats van alleen de maand waarin die leeftijd is bereikt, zoals thans is geregeld. In onderdeel b van het tweede lid, dat grotendeels overeenkomst met het huidige eerste lid, onderdeel c, wordt aan het bevoegd gezag de mogelijkheid geboden het tijdelijk dienstverband te verlengen met de tijd die belanghebbende als gevolg van langdurige ziekte niet in werkelijke dienst heeft doorgebracht. Het huidige tweede lid is vervallen. Het daar geregelde met betrekking tot nevenwerkzaamheden die vermenging van belangen tot gevolg hebben is een zaak tussen werknemer en werkgever. De overheid kan hier buiten blijven.

Derde lid

Het derde lid komt overeen met het huidige derde lid.

Vierde lid

Het vierde lid komt overeen met het huidige vierde lid, met dien verstande dat daaraan de mogelijkheid is toegevoegd om tot uiterlijk de datum van ingang van het recht op wachtgeld of op de ontslaguitkering tijdelijk in de vacature te voorzien, zonder dat de vermindering van de vergoeding plaatsvindt.

Vijfde lid

Het voorgestelde vijfde lid bevat de basis voor een ministeriële regeling waarin zal worden aangegeven in welke gevallen de vergoeding niet wordt verminderd. Daarmee wordt de huidige praktijk van het bekendmaken van beleidsregels voor de toepassing van de huidige artikelen 105, zesde lid, van de WBO en 102, vijfde lid, van de ISOVSO vervangen door de bevoegdheid om bij ministeriële regeling een algemeen verbindend voorschrift vast te stellen. Wel blijft ook een individuele ontheffing (zie zesde lid) mogelijk. Voor zowel de WBO als de ISOVSO is gekozen voor een ministeriële regeling in plaats van een regeling in de wet zelf, dan wel regeling bij amvb, teneinde binnen korte tijd te kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen die tot de conclusie dienen te leiden dat vermindering van de rijksvergoeding achterwege dient te blijven. In beginsel zullen de huidige beleidsregels (zie de circulaire van de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen van 24 september 1986, DI/AB 86-15) worden opgenomen in de ministeriële regeling. Wel kan aanpassing aan de actuele situatie nodig zijn. Over de precieze invulling vindt overleg plaats in het Georganiseerd Overleg. Bij ministeriële regeling kan ook worden afgeweken van het tweede lid. Hierbij kan worden gedacht aan de situatie dat een na 1 februari, bijvoorbeeld door afloop van een tijdelijk dienstverband, ontstane vacature moet worden gereserveerd voor een personeelslid voor wie ontslag dreigt omdat er per 1 augustus te weinig formatie voor betrokkene beschikbaar is. In de ministeriële regeling zou door afwijking van onderdeel b van het tweede lid de mogelijkheid kunnen worden geopend om in deze vacature tot 1 augustus te voorzien door verlenging van het tijdelijk dienstverband.

Zesde lid

Nu de ministeriële regeling een aantal gevallen zal opsommen waarin de vermindering van rechtswege niet zal plaatshebben, spreekt het voor zich dat aan de term «gewichtige redenen» een beperktere strekking dient te worden gegeven dan thans het geval is. De bevoegdheid dient wel te blijven bestaan omdat er zich altijd gevallen voordoen waarbij de minister moet kunnen toestaan dat er geen vermindering van de vergoeding voor de personeelskosten zal plaatshebben ondanks het feit dat personeel is benoemd met voorbijgaan van (gewezen) personeel voor wie een voorrangsbenoeming geldt.

Zevende lid

Het zevende lid opent de mogelijkheid voor de minister om de vermindering van het tweede lid, onderdeel b, niet te laten plaatshebben indien er projecten zijn waarvoor hij het noodzakelijk vindt dat voor langere tijd dan 1 jaar in tijdelijke dienst moet kunnen worden benoemd. Het betreft een nieuwe bevoegdheid.

2. Advies Onderwijsraad

De Onderwijsraad adviseert in zijn advies van 6 maart 1990, kenmerk OR 1/263OP¹, om de totstandkoming van de voorgestelde wetswijzigingen te bevorderen.

3. Deregulering

Dit voorstel is getoetst aan de Aanwijzingen inzake de toetsing van ontwerpen van wet en van algemene maatregel van bestuur en blijkt uit dien hoofde geen bezwaren te ontmoeten.

4. Emancipatie

De positie van meisjes en vrouwen wordt door de onderhavige wijzigingen niet beïnvloed, althans niet anders dan de positie van jongens en mannen.

5. Financieel kader

Het in de wet opnemen van de benoemingsverplichting voor personeel dat gebruik maakt van de regeling voor taakvermindering bij vacatures aan scholen van het bevoegd gezag, is een maatregel die op jaarbasis in het basisonderwijs een opbrengst heeft van naar schatting f 5,7 miljoen en in het (voortgezet) speciaal onderwijs van naar schatting f 0,9 miljoen. Op korte termijn worden rechtspositionele maatregelen overwogen, die per 1 augustus 1990 zullen moeten ingaan. De verwachte incidentele financiële consequenties kunnen worden gecompenseerd uit de eerder genoemde opbrengst. Over de verdere aanwending zal nog nadere besluitvorming plaatsvinden. In verband met het feit dat de meeste vacatures bij het begin van het schooljaar ontstaan is de opbrengst het grootst als deze regeling met ingang van 1 augustus 1990 kan worden ingevoerd.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
J. Wallage

---

¹ Ter inzage gelegd op de bibliotheek.